

„Stajere“ izhaja vsaki petek datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol in četr leta razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje štev. 3.

Stajere

Dopisi dobrodosli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 19.

V Ptuju v nedeljo dne 10. maja 1908.

IX. letnik.

Rešeni smo!

„Hosianah, hosianah, — raduj se, narod slovenski, kajti konec tvoje revščine, tvojega gospodarskega propadanja je prišel, — rešeni smo! Od zdaj naprej ne dobimo več sivih las od skrbi, ne bomo se več izseljevali v Ameriko in Prusko, biriči ne bodo več naša posestva dražbenim potom prodajali, — rešeni smo!“ — S temi besedami je prišel moji prijatelj v pisarno. Pogledal sem ga začudeno, kajti mislil sem, da se je revežu zmešalo. Ali gledal je čisto brihtno in zato ga končno vprašam: „Kdo in na kak način nas je rešil?“ — Prijatelj je vzel molče časniki iz roke in mi ga pomolil pod nos. Tam sem bral:

Dunaj. V današnji seji državne zbornice je stavil poslanec dr. Miroslav Ploj s tovariši predlog gledé vpeljave slovenskih pečatov in napisov pri poštini uradih na spodnjem Štajerskem.

Čital sem to velevažno vest in razumel prijatelja. Smejal bi se rad, ali — jeza, vroča jeza mi je divjala po žilah. Kajti več kot javni škandal je, kako brezvestno se norčujemo prvaški pčglavarji in poslanci iz svojih volilcev.

Novo slovenske pečate in napise torej! Tega potrebujemo bolj kot — kruha. Kaj vse drugo, kaj vso gospodarstvo, to je vse figa, — pečate dajte, da zamašimo lačni deci s pečati usta.

Pečate in napise! V javnosti treba dokazati, da je naša država prava norišnica, ki ima v vsaki vasi drug uradni jezik. Dokazati treba, da nimata Nemeec in nemški jezik na Spodnjem Štajerskem nikakoršne pravice, — dokazati zato, da se grejejo politični rogovileži v solncu svoje domišljije.

Pečate in napise! In to v jeziku, katerega slovensko ljudstvo samo ne razume, — v jeziku, kateri po lastni izjavi prvaštva ni sposoben za visoke šole. Proč z nemščino, proč z nemškimi šolami, zavodi, proč z vsem, kar je nemškega! Tako kričijo ti ljudje. Tako vpije tisti

Ploj, ki je bil v svoji mladosti sam Nemeec, ki še slovensko govori ne zna, brez da bi delal slovniških napak, ki je vzel Nemko za ženo in je postal hofrat le s pomočjo Nemcev.

Proč z Nemci! Dobro, dobro, ti čudoviti „Miroslav“ Ploj, bivši Friedrich Ploi, — ali kaj bi bilo potem, kaj bi se zgodilo, ko bi Nemcev na Kranjskem, spodnjem Štajerskem in Koroskem ne bilo? Moč dežele ne tičiv hripavi kričavosti svojih voditeljev, temveč v gospodarstvu. In kako stojijo gospodarske razmere? Številke naj govorijo!

Dne 31. decembra 1900 se je štelo na Kranjskem 28177 Nemcev in 504331 Slovencev. Zemlje pa je na Kranjskem 995.524 hektarjev. Zemljiškega davka se je plačalo isto leto 996.096 kron. In tisto malenkostno število Nemcev je posedovalo 25 1/2% zemlje in plačalo skoraj 26%, zemljiškega davka. Torej: 5 1/2% Nemcev je veljalo v gospodarstvu Kranjske 26%, 94 1/2% Slovencev pa 74%. Razmeroma so torej kranjski Nemci 20% več plačevali in gospodarstvu koristili nego Slovenci! Teh števil ne razveljavi kričanje enega Ploja po prvaških pečatih! Po razmerju svojega števila bi morali kranjski Slovenci za 249 000 kron davka več plačevati. Ta denar, ki doseže v 3 letih skoraj en milijon kron, so doslej kranjski Nemci za kranjske Slovence plačevali. In na spodnjem Štajerskem ter Koroskem stoji stvar istotako. Po številu prebivalstva so plačevali štajerski Nemci za štajerske Slovence v enem letu 361 867 kron davka, koroski Nemci pa za koroske Slovence 110.126 kron. Mi gotovo ne sovražimo slovensko ljudstvo, slovenskega kmeta in delavca, ki od vsega prvaškega hujškanja ničesar ne vejo in ničesar vedeti nečejo. Objavili smo te številke edino zato, da dokazemo, kako potrebno je gospodarsko sporazumljenje z Nemci, potrebno za slovensko ljudstvo samo. Kajti brez Nemcev bi morali kranjski, koroski in štajerski Slovenci le v enem letu čez 720 000 kron davka

več plačevati, kar pomeni v 10 letih okroglo svoto 7 milijonov kron.

Prvaki pa kričijo: Proč z Nemci! Proč z vsem, kar je nemškega! Ali ni to navadno farbanje ljudstva? Ali ne silijo ti ljudje naravnost z glavo skozi zid?

Smešno pri celi stvari je edino to, da zahteva ravno hofrat Ploj nemške pečate in napise. Mož se šopiri, kakor da bi stalo za njim vso ljudstvo. Resnica je pa ta, da Ploj sploh niti več poslanec ne bi bil, ko bi ga politikujoče farstvo z najgršo silo in z najjezovitimi lažmi ne vasililo ljudstvu! Ploj je general brez vojakov in zato so njegove zahteve le — smešne!

Nam je pač vse eno, ako se po volji in želji prvaških poslancev vrže par tisočakov skozi okno, samo zato, da stoji na pečatu in na hiši in makari še na stranišču slovenski napis. Ali pribiti treba brezvestnost tega početanja! Obljubovali so ljudstvu vse mogoče, a končno mu prinesejo slovenske — pečate! In za to delo dobivajo 20 kron na dan.

Politični pregled.

Minister Franc Peschka †.

Nemški minister-rojak Franc Peschka je pretekli petek ob 1. uri po noči hipoma umrl. Zadel ga je kap. Vse, kar ima srce za napredek in kmetstvo stvar, čuti neizmerno izgubo te smrti. Kajti Peschka je bil pravi vzor astrijskega kmeta, — vso njegovo čustvo, mišljenje in hrepenenje je bilo vkoreninjeno v domači zeleni grudi. Navadni kmet je bil Franc Peschka, a ta naslov je več vreden nego „ekscelencia“ in „minister“; — navadni kmet, ki je na svojem posestvu vzorno gospodaril, ki je postal dobitnik svoje občine in celega svojega okraja, ki je bil odposlan od kmetov v deželni in državni

Šala.

Azijski vladar Timur je sedel v kopelji. Prijem je bil modrijan.

Timu ga vpraša: „Povej mi, kako visoko me čeniš?“

„Na sedemdeset cenikov“, odgovori modrijan.

„Kaj? Saj velja toliko že kopalnični predpasnik, ki ga imam na sebi“, se začudi Timur.

„Čim sem to s predpasnikom vred“, de na to modrijan mirno, „drugače bi me ne bil niti groša vreden.“

Vstopivši v svojo sobo, opazi knez služabnika, dremajočega v naalonjaču. Stuga se zbudi pa skoči prestrašen na noge. Knez pa zaklže jezen:

„Menda misliš že, da si knez. Neumen si dorolj za to.“

Komorni Krivokrižnik, je bil nevarno bolan. Dvorni zdravnik ga preišče pa neprenehoma maje glavo. Končno mu pravi:

„Ho, hm. Vaša bolezen je zelo huda. An potolažite se. Naš premilostivi knez je umrl za isto boleznijo.“

Izumitelja igre „šah“ so vprašali, kaj je pač bog delal, preden je vstvaril svet. Odgovoril je: „Sam s seboj je igral šah.“

Kako je ozdravil Tone Skržad „zacoprano“ krave.

(Primorski Gospodar.)

Bilo je v jeseni. Ljubo vreme me je izvabilo na potovanje v naše gore. Najljubše mi je, če s snidem tu pa tam s kakim kmetom, se z njim prav po domače pogovorim, pogledam, če treba tudi h njegovi hiši, mu dam tu pa tam kak dober svet in pridobim s tem novega prijatelja. Na svojih potovanjih se ne vozim, če ni ravno sila, marveč rabim ona dva uda, katera mi je Bog vstvaril, da prenašam z njima težo svojega telesa po svetu. Na takem potovanju mnogo več vidim, pa tudi več slišim. Bil sem že precej truden, ko sem se bližal Završju in zato sem stopal počasi, skoraj bi rekel leno. Ravno na križpoti pod vasjo zaslilim za seboj možki glas.

»Bog živi, Bog živi! Tu pa tul Kam pa kam?«
Ozem se in za menoj je lomastil stari znanec Tone Skržad iz Kačjega dola.

»Malo pogledat grem sem gori, kaj pravijo v Završju. Že dolgo nisem bil tu.«

»Greda pa skupaj. Tudi mene vodi pot v Završje. Kobalka je poslala po me ter me prosila, da bi ji prišel živino zdraviti. Sicer se jaz v živinodravstvo ne razumim mnogo ali pa nič, ljudje pa pravijo, da znam več kot vsak živinski dohtar. Se več zaupajo v me, nego v kakega kuršmida. Sicer bi pa niti ne šel v Zgorje, ako bi me ne prosila ravno Kobalka. Saj jo poznate! Njena kmetija je največja tu gor. Dobra žena je, samo nekoliko preveč babjevrna, kakor so sploh vsi Zgorci. Boste videli, da so ji prav gotovo kake coprnice začarale živino.«

»Zali Bog, da so naši ljudje še vedno takšni. Kakemu ciganu, ki jih opehari, če le more, bodo vse verjeli, poštenemu človeku pa, ki jim hoče dobro, temu pa ne. V teh krajih pač ni čuda, če živina oboli, ko imajo tako zanemarjene hleve. V hlevih, kjer ni svetlobe, ne zraka, pač pa vse polno blata in nesnage, mora živina obolet.«

Saj greste z menoj h Kobalki. Boste vsaj tudi Vi povedali svoje mnenje, kako mi je živinodravniško postopati. Kobalka ni skopa žena; zato Vas bo gotovo sprejela. Se marsikaj sva si povedala, predno sva prišla do Završja. Kobalka je bila ravno pred hišnimi durmi, ko